

стратифікації пробує нав'язати людині власне сприйняття ситуації. Сучасний споживач медіа у багатьох випадках перестає бути замовником, він доволі пасивно споживає усе те, що нав'язують йому, розчиняючись, навіть тоді, коли іноді можна спостерігати доволі агресивне відношення комунікантів.

Отже, ресентимент – це одночасно засіб і наслідок зміни цінностей у сучасному інформаційному суспільстві. Впливаючи безпосередньо на особистість і стимулюючи формування більш низьких цінностей, він викликає певну ціннісну ілюзію, і відповідно поступово змінює картину світу, при цьому спектр технологій, що можуть використовуватися, є безмежним, а наслідки часто не передбачуваними, хоча це дає можливість подальших глибоких розвідок даного феномену і своєрідність його розгортання у медіа-просторі.

Література

1. Адорно Т. Эстетическая теория [Текст] / Т. Адорно. – М.: Республика, 2001. – 526 с.
2. Потапчук Т. В. Ідентичність: основні підходи до визначення сутності поняття [Текст] / Т. В. Потапчук; пер. с нем. А. Н. Малинкина // Вісник ППН України. Педагогіка і психологія. – К., 2009. – Вип. 3 (64). – С.14–21.
3. Чер-унг Пак. Ресентимент, оценка, знание и социальное действие в учении Макса Шелера: опыт исследования социологии чувств [Текст] / Чер-унг Пак. // Социологический журнал. – 1997. – №4. – С. 151–164.
4. Шаап Сибє. Человек как мера: Учение Ницше о ресентименте [Текст] / С. Шаап; пер. с гол. О. Пархомовой. – К.: Изд-во Жупанского, 2008. – 205 с.

Пікун Л. В.

*Чернігівський національний педагогічний університет
імені Т. Г. Шевченка*

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ КОНСПЕКТІВ НА ЛЕКЦІЇ

The subject of our scientific interest is a lecture, as one of the teaching method. Critics point out that lecturing is mainly a one-way method of communication that does not involve significant audience participation. Lecture is not very effective as it doesn't consider the psychological and pedagogical aspects in the organization and information handling in education. The usage of the workbook can solves these

problems. The abstracts of the lectures in the form of theses state the basic concepts in schemes, issue them logically and graphically.

Сучасний навчальний процес базується на взаємодії трьох важливих елементів: педагогіки, навчального процесу та технологій. Ефективне навчання зорієнтоване на таку навчальну діяльність, коли студент, а не викладач виявляється центром академічного процесу. Відтак, традиційна лекція як пасивна форма навчального процесу, коли викладач є основною і єдиною дійовою особою та джерелом інформації, а студенти є слухачами, виявляється некомфортною та малоефективною. Пасивне слухання протягом понад однієї години втомлює, предмет розмови перестає бути цікавим, починається неухважність і байдужість.

Результативне навчання буде реалізоване, коли беруться до уваги інтереси та сподівання студентів і створюється комфортна для них атмосфера. Студенти віддають перевагу, з одного боку, лаконічному, а з другого боку, прагматичному стилю викладання. Навчання виявляється продуктивним, коли студент відчуває свою інтелектуальну самостійність, а відтак успішність. Студенти на лекції в таких умовах не лише слухають, але й читають, пишуть, обговорюють, беруть участь у вирішенні проблем, спостерігають, практикуються й отримують зворотний зв'язок. Унаслідок цього викладач зорієнтований на створення та використання широкого арсеналу стратегій і засобів, що дозволяють впровадження міждисциплінарної роботи.

На вступних оглядових лекціях, присвячених вивченню загальних характеристик літературного процесу того чи того регіону або періоду, пропонується система подання матеріалу, що, з одного боку, розрахована на евристичну бесіду між студентами, а з другого, – на соціокультурний метод вивчення літературного процесу. Усі ці компоненти системи працюють у комплексі.

- **Мотивація до вивчення:**
  - Чи доцільно вивчати історію літературного процесу (того чи того періоду) / творів (того чи того автора)?
  - Чи може це стосуватися сучасності?
- **Прояснення проблеми:**
  - Що Вам відомо про історію / літературні твори періоду, що вивчається?
  - Можете навести приклад?

- Як це стосується нашої проблеми?
- Припущення / гіпотези:
  - Які Ваші припущення щодо...?
  - Як Ви можете довести / спростувати це припущення?
  - Що буде, якщо...?
- Обґрунтування:
  - До чого це може призвести?
  - Звідки Ви про це знаєте?
  - Які є для цього свідчення?
  - Як це можна довести / спростувати?
- Альтернативні погляди:
  - Які є інші способи поглянути на це?
  - Поясніть, чому це важливо / корисно/ вигідно?
- Результати:
  - Які висновки ми можемо зробити?
  - Як це співвідноситься з тим досвідом, що Ви маєте?

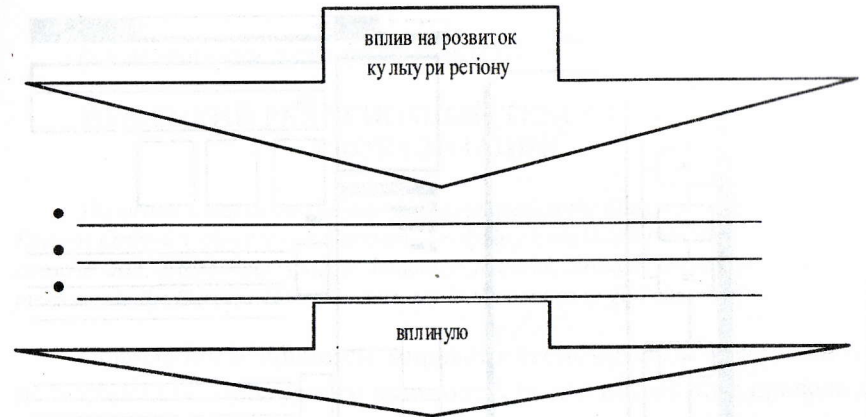
Евристична бесіда супроводжує розповідь викладача за темою лекції. Студенти можуть частково самостійно заповнювати конспект на основі своїх знань або виконуючи деякі пошукові завдання просто на лекції. У цьому випадку нам імпонує формулювання, запропоноване Володимиром Співаковським: "Використовуючи пошуковець і Вікіпедію, знайдіть необхідну для відповіді інформацію; відфільтруйте зайве; лаконічно сформулюйте відповідь". Добре зарекомендувала себе практика самостійної підготовки студентами доповіді як міні-лекції та її презентація. Пропонується евристична бесіда, зорієнтована на сократівський метод вивчення. Вона створює своєрідний алгоритм подачі, сприйняття та вивчення матеріалу. Наведемо систему питань евристичної бесіди згідно логіці подачі нового матеріалу.

Орієнтовна схема конспекту лекції відповідно до логіки соціокультурного методу представлена таким чином:

1. Історико-суспільні та культурні процеси регіону .... доби ....

Історичні та суспільні процеси:

- _____
- _____
- _____

2. Літературні процеси регіону .... доби ....

Етапи формування літератури:

- _____
- _____
- _____

Ідейно-естетичні ознаки літератури	
Спільні	Специфічні

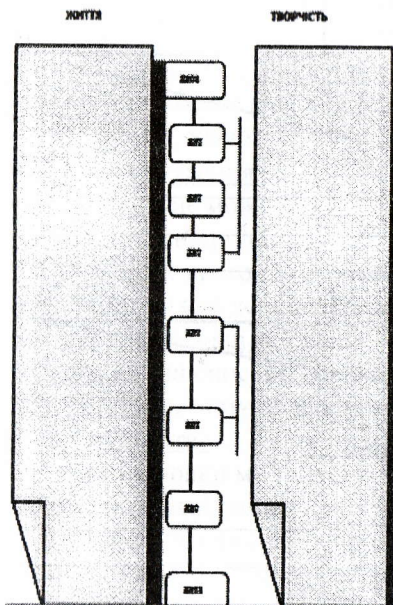
Тематика та проблематика художніх творів:

- _____
- _____
- _____

Жанрова система:

- _____
- _____
- _____

Лекція, присвячена вивченню життя та творчості письменника, може бути представлена таким конспектом:

Одним із засобів проведення лекції є розробка та впровадження інтерактивного робочого зошита. Такий зошит розрахований на роботу в режимі бесіди, діалогу з викладачем, одногрупниками. Викладач за допомогою підготовлених конспектів може направляти діяльність студентів для досягнення мети. Конспект-заготовка унеможливує звичайне пояснення матеріалу, диктування та запис його елементів, а сприяє: 1) активізації розумової діяльності того, хто навчається, шляхом формування спеціальних умов, котрі сприяють цьому, незалежно від бажання учасника; 2) самостійному пошуку шляхів і варіантів вирішення навчальних завдань; 3) формуванню навиків самостійного, творчого вироблення рішень в умовах моделювання; 4) підвищенню мотивації й емоційності тих, хто навчається; 5) перманентній взаємній комунікації слухачів і викладачів, які розвивають обидві сторони з позицій рефлексій; 6) активному пред'явленню та використанню знань і вмінь; 7) виходу на рівень свідомої компетентності студентів.